

Akademikernes høringssvar til NOU2008:3 "Sett under ett – Ny struktur i høyere utdanning"

Stjernø-utvalgets innstilling har vært til behandling i Akademikernes medlemsforeninger og i tillegg til den samlede høringsuttalelsen vil vi gjøre oppmerksom på de vedlagte høringsuttalelsene fra våre medlemsforeninger. Disse uttalelsene gir verdifull tilleggsinformasjon fra fagmiljøene i Akademikernes medlemsforeninger.

Akademikerne viser til høringsbrev og vil avgi følgende uttalelse om NOU 2008:3 – "Sett under ett – ny struktur i høyere utdanning":

1 Innledning

For Akademikerne er høy kvalitet i høyere utdanning og forskning et svært viktig politisk mål. All norsk høyere utdanning må holde en internasjonal standard og norsk forskning skal være verdensledende innen enkelte områder. Høy kvalitet på norsk forskning og høyere utdanning er en forutsetning både for et konkurransedyktig og kunnskapsintensivt næringsliv og for en god offentlig sektor. Det er dermed avgjørende at norsk høyere utdanningspolitikk utvikles i et sterkt internasjonalt perspektiv og i nært samspill med politikken for innovasjon, verdiskapning og bærekraftig økonomisk vekst.

Akademikerne er godt kjent med Kunnskapsdepartementets pågående arbeid med stortingsmeldingen om internasjonalisering i norsk høyere utdanning. I lys av dette finner vi det beklagelig at internasjonaliseringsfokuset er så lite fremtredende i utvalgets rapport. Vi mener utvalget burde gått dypere inn i denne materien, da vi mener utfordringene omkring internasjonalisering vil være av avgjørende betydning for faglig, økonomisk og organisatorisk utvikling innen norsk høyere utdanning og forskning i de kommende 20 årene.

Et annet sentralt område der Akademikerne etterlyser mer analyse fra utvalget, er tematikken rundt samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet. I utvalgets mandat er dette et av de punktene utvalget bes å utrede, og Akademikerne mener dette har fått alt for lite oppmerksomhet i utvalgets innstilling. Innen enkelte fagområder som teknologi og helsefag er tradisjonen for samarbeid med arbeids- og næringsliv sterk, mens man innen andre fagområder knapt har samarbeid mellom institusjonene og mottagerne av kandidater og forskningsresultater. Dersom sektoren skal være en kraftfull bidragsyter til å nå samfunnets mål, som eksempelvis regjeringens ambisjon verdens beste offentlige sektor, er tettere samarbeid med resten av samfunnet avgjørende.

Utvalget er delt i sin innstilling, og et mindretall har tatt ut dissens mot flere sentrale deler i utvalgets innstilling. Akademikerne støtter mindretallet i at *"utvalgets forslag om strukturendringer, der målet i seg selv er store institusjoner, ikke gir et svar på de faglige utfordringene som institusjonene og det*

norske kunnskapssystemet står overfor". Akademikerne kommenterer i det følgende i all hovedsak innstillingen fra utvalgets flertall.

2 Stjernø-utvalgets situasjonsbeskrivelse

Akademikerne slutter seg delvis til utvalgets situasjonsbeskrivelse, og vi deler utvalgets uro for en utvikling som fører til små og smale fagmiljøer. Det er vårt inntrykk av at vi har en rekke institusjoner som utvikler seg i retning av å bli så like som mulig. Det er også flere indikasjoner (bl.a. NOKUTs evalueringer av sykepleier- og allmennlærerutdanningene) på at dette har gått utover kvaliteten på utdanningene. Vi opplever likevel at utvalget i for stor grad har fokusert på problemene til enkelte institusjoner, og ikke sett mye av det positive som finnes på andre. Særlig gjelder dette de fire store universitetene og de vitenskapelige høyskolene. Akademikerne opplever dermed at utvalgets foreslåtte løsninger favner bredere enn nødvendig.

Akademikerne savner en mer balansert situasjonsbeskrivelse, i så måte var Kunnskapsdepartementets fagseminar 28. april meget nyttig. Dette fagseminaret viste tydelig at fremtidsbildet er mer sammensatt enn det bildet utvalget tegner i rapporten. Både når det gjaldt utviklingstrekk i andre land og prognoser på fremtidige studenttall ga dette seminaret verdifull innsikt.

Akademikerne er kritiske til utvalgets antagelse om at det ikke er mulig å opprettholde et skille mellom universiteter og høyskoler. Vi mener det er både mulig og ønskelig å opprettholde et skille mellom universiteter og høyskoler, men det krever politisk vilje.

Flere av Akademikernes medlemsforeninger opplever at utvalgets arbeid i for liten grad reflekterer særskilte utfordringer innen sitt eget fagområde. Akademikerne mener det er problematisk når store fagområder som det teknisk-naturvitenskapelige og det medisinske ikke opplever at situasjonsbeskrivelsen er dekkende. Innenfor medisinsk forskning er det en enorm grenseflate mellom universitetene og høyskolene på den ene siden og helseforetakene og andre aktører innen helse-Norge på den andre. Utfordringene knyttet til denne delen av den medisinske forskningen er i liten grad berørt i utvalgets arbeid.

Akademikerne beklager at Veterinærhøyskolen er holdt utenfor drøftingen. Denne institusjonen er, på tross av ulike fusjonsalternativer, fremdeles en selvstendig institusjon, og det ville vært naturlig å inkludere denne i diskusjonen rundt de vitenskapelige høyskolene.

3 Institusjonsstruktur

Akademikerne er kritiske til sentrale elementer i Stjernø-utvalgets prosess- og differensieringsmodell. Selv om vi deler utvalgets syn m.h.t. at noe må gjøres for å løse utfordringene med stadig mer spredning av forskningsmidlene og en lite samfunnsnyttig jakt på universitetsakkrediteringer, tror vi like fullt at utvalgets forslag er en feil vei å gå. I tillegg til små fagmiljøer og spredning av forskningsmidler, mener Akademikerne et hovedproblem i norsk universitets- og høyskolesektor ligger i at institusjonene har for få incentiver til å utvikle seg i en unik retning. Både

finansieringssystemet og historien virker i retning av at institusjonene ikke har stor nok gevinst av å utvikle unike profiler. Vi kommer tilbake til dette under punkt 7.

Akademikerne er ikke negative til sammenslåinger innen universitets- og høyskolesektoren per se, men vi mener slike fusjoner må være frivillige. Akademikerne opplever at utvalget i sin rapport underkommuniserer risikoen forbundet med større fusjoner innen universitets- og høyskolesektoren. NTNU er resultatet av en stor fusjon innen norsk høyere utdanning, erfaringene derfra viser at slike sammenslåinger er komplekse og at det selv etter mer enn ti år er store kulturforskjeller mellom de ulike delene av universitetet. Akademikerne frykter at mange store fusjonsprosesser vil kreve enormt med arbeid og i lang tid vil bidra til å ta fokuset bort fra styrenes primæroppgave; å legge til rette for høyere kvalitet i forskning og utdanning.

I de senere årene har vi hatt flere omfattende offentlige reformer hvor resultatet har blitt svært store institusjoner/virksomheter (NAV- og helsereformene). Disse reformene har vist mange utfordringer knyttet til svært store institusjoner, og Akademikerne mener det er betimelig å høste vesentlig mer erfaringer fra disse reformene før man iverksetter en omfattende strukturreform innen høyere utdanning.

Akademikerne er kritiske til det ensidige fokuset på institusjonsstørrelse. Vi mener det er størrelsen og robustheten til det enkelte fagmiljø og antallet studenter på det enkelte studieprogram/løp som er avgjørende. Akademikerne mener man ved akkreditering, reakkreditering og evaluering av studieprogrammer må legge stor vekt på gjennomstrømning og søkertall over tid. Dette må gjelde bachelor-, master- og PhD.-programmer. Akademikerne vil også ha strengere krav til andel undervisningspersonell med første- og professorkompetanse, særlig ved master og PhD programmer. Vi kommer nærmere tilbake til dette under punkt 5.

Akademikerne savner et løsningsforslag som for det meste berører de institusjonene hvor utvalget opplever/frykter lav kvalitet og et lite relevant fagtilbud. De forslagene som presenteres er forslag for å reformere hele sektoren, Akademikerne skulle gjerne sett løsninger som var mer direkte rettet mot de små høyskolene og de små studiestedene.

4 Styring og ledelse

Styring og ledelse av universiteter og høyskoler er en stadig tilbakevendende debatt. Akademikerne er positive til dagens ordning hvor institusjonene i stor grad selv kan velge styringsmodell. Akademikerne mener denne ordningen bør få mer virketid før man gjør nye endringer.

5 Kriterier for akkreditering som universitet

Akademikerne stiller seg kritisk til den oppfatning at det ikke er mulig å beholde et skille mellom universiteter og høyskoler. Vi mener det er positivt både for universitetene og høyskolene dersom arbeidsdelingen mellom institusjonstypene tydeliggjøres.

Elementer som vil tydeliggjøre rolledelingen:

- Universitetenes primære oppgave er å gi utdanning på høyere grads nivå, sikre breddeforskning og forskning på høyt internasjonalt nivå.

- Hver høyskole bør utvikle en særpreget profil, med vekt på kortere profesjonsutdanninger med høy kvalitet.
- Flere høyskoler kan ha tilbud om noen master- og doktorgradsutdanninger der de har særlig kompetanse.
- Kontakten med lokalt arbeidsliv vil være spesielt viktig for å utvikle gode profesjonsutdanninger og relevant forskning ved høyskolene.

Akademikerne mener de kriteriene som i dag brukes for "opprykk" til universitet ikke er hensiktsmessige. Det er vår oppfatning at flere PhD grader har blitt opprettet ved enkelte høyskoler primært for å nå nærme seg kravet om fire PhD grader og universitetsstatus, og ikke primært av faglige grunner. Akademikerne mener det er uheldig at det i et lite land som Norge brukes store ressurser på opprettelse av PhD grader som det ikke er behov for, og i mange tilfeller knapt finnes studenter til.

Akademikerne mener antallet PhD grader i liten grad fungerer godt som kriterium for å skille mellom høyskoler og universiteter. Vi mener kriteriene bør endres, og at man bør vurdere om andel ansatte med første- og professorkompetanse er et bedre kriterium for universitetsstatus. Akademikerne mener minst halvparten av de vitenskapelige ansatte ved et universitet skal ha førstekompetanse. I tillegg bør et universitet ha et betydelig antall professorer i heltidsstilling.

6 En styrket forskerutdanning og gode forskningsmiljøer

Akademikerne er positive til utvalgets forslag om at all PhD utdanning skal foregå i regi av organiserte forskerskoler. Vi støtter utvalget i at dette vil bidra til bedret rekruttering og et sterkere fagmiljø rundt den enkelte stipendiat. Akademikerne tror også at organiseringen av forskerskoler vil bidra til å styrke veilederkompetansen og gjøre det lettere å overføre såkalte "best practises" mellom fagmiljøer og institusjoner.

Akademikerne mener forskerskolebegrepet med fordel kan konkretiseres, mener en forskerskole skal bidra med:

- En strukturert introduksjon til forskning og forskerrollen
- Sosialt nettverk og fellesskap innenfor et fagområde
- Kjennskap til tilgjengelig infrastruktur og arbeidsmetoder innenfor faget
- Faglige seminar og konferanser i regi av forskerskolen
- Oversikt over relevante eksterne seminarer og konferanser

Akademikerne mener langsiktighet og forutsigbarhet i rammevilkårene og finansieringen er avgjørende for å bygge gode forskningsmiljøer. Vi mener det avgjørende at forskerkarrieren gjøres langt mer attraktiv enn den er i dag, dette gjelder både i rene lønnsbetingelser og i tilgjengelig utstyr og forskningsmidler. Akademikerne ser frem til den varslede stortingsmeldingen om forskerrekruttering.

Akademikerne mener det er behov for en nasjonal strategi som skal sikre bygging og vedlikehold av en nasjonal forskningsinfrastruktur. Vi tror det er mye å hente på å gi institusjonene økonomiske incentiver til å investere i forskningsutstyr i samarbeid med andre institusjoner, særlig gjelder dette inne naturvitenskapelig og medisinsk forskning.

7 Finansieringssystemet

Akademikerne støtter behovet for gjennomgang av dagens finansieringssystem. Basisbevilgningen bør baseres på reelle kostnader, den resultatbaserte delen av bevilgningene må forbedres dersom den skal videreføres. Den resultatbaserte finansieringen må endres slik at systemet i større grad premierer kvalitet fremfor kvantitet. Finansieringssystemet må gi økonomiske incentiver til samarbeid både nasjonalt og internasjonalt. Akademikerne mener også at det er viktig at systemet differensieres mellom ulike fagområder, det er dyrere å produsere studiepoeng og god forskning i noen fag enn andre. Dette må reflekteres i finansieringssystemet.

Finansieringen av høyere utdanning og forskning bør være mer langsiktig. Langsiktighet og flerårige budsjetter vil styrke institusjonenes evne til å handle strategisk og utvikle sin egen profil.

Akademikerne mener Kunnskapsdepartementet bør vurdere å innføre mer bruk av målstyring og strategiske midler i styringsdialogen med institusjonene. Den danske modellen med kontrakter mellom departement og institusjon og hvor måloppnåelse utløser strategiske midler, virker positiv. Gjennom en slik løsning vil departementet og institusjonene sammen kunne utvikle en unik profil og dermed skape et større spekter av institusjoner. En forutsetning for at dette skal ha noen effekt, er at det følger betydelige midler med å nå målene satt i kontraktene.

8 Styrking av profesjonsutdanningene ved høyskolene

Akademikerne slutter seg til utvalgets vurderinger av lærerutdanningen, men er ikke enig i at de nasjonale rammeplanene for lærerutdanningen i dagens situasjon bør fjernes. Tiltak rettet mot lærerutdanningen og organiseringen av denne, kan imidlertid først debatteres på et senere tidspunkt, i lys av den planlagte meldingen om lærerutdanningen.

Det finnes i dag en arbeidsdeling mellom allmennlærerutdanningen ved høyskolene og universitetenes utdanning til adjunkt eller lektor som bør beholdes og styrkes. Lektorutdanningen ved universitetene har en faglig tilknytning til de vitenskapelige miljøene innen hvert skolefag. Det er få høyskoler som kan tilby tilsvarende faglige miljøer. Akademikerne ønsker en fagspesifikk lærerutdanning i framtida, og at lærere som skal undervise på ungdomstrinnet og i videregående skole skal ha en utdanning innen (skole) fagene fra vitenskapelige miljøer innen de samme fagene.

9 Sentre for fremragende undervisning

Akademikerne er positive til et sterkere fokus på og anerkjennelse av undervisningen. Vi er dermed positive til tanken bak sentre for fremragende undervisning, men har for liten kunnskap om konseptet til å gi vår fulle tilslutning. Det bør utvikles systemer for å gjøre god undervisning meritterende for vitenskapelige ansatte.

10 Mangler i utvalgets rapport

Akademikerne mener Stjernø-utvalget i for stor grad har sett universitets- og høyskolesektoren isolert. Vi mener utvalget burde fokusert langt mer både på internasjonaliseringen av høyere utdanning og på behovet for tettere samarbeid mellom institusjonene og næringslivet.

Internasjonalisering av høyere utdanning og forskning er svært viktig og et område der Norge står overfor betydelige utfordringer. Akademikerne ser frem til Internasjonaliseringsmeldingen, og håper det i denne vil foreslås betydelige virkemidler som stimulerer institusjonene til økt utveksling av vitenskapelig ansatte og studenter. Akademikerne vil be Kunnskapsdepartementet også vurdere ulike etiske aspekter ved rekruttering av store studentgrupper (både bachelor, master og PhD) fra u-land.

Tett samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv er viktig for å sikre utdanningenes relevans og gi næringslivet større innsikt i hvilken kompetanse institusjonene tilbyr. Samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og næringsliv/mottakere er ikke noe som det er lang tradisjon for ved så mange institusjoner i Norge. Derfor er det meget uheldig at utvalget ikke har tatt hensyn til dette aspektet i sitt arbeid. Akademikerne etterlyser blant annet tiltak som gjør det enklere for utdanningsinstitusjonene å bruke representanter for arbeids- og næringsliv til undervisnings- og veiledningsoppgaver.

11 Avsluttende kommentarer

Akademikerne er glade for denne anledningen til å kommentere Stjernø-utvalgets innstilling og utviklingen i norsk høyere utdanning. Utviklingen innen dette området er svært viktig for Akademikerne, og vi kommer gjerne tilbake med ytterligere kommentarer og utdypninger dersom det skulle være ønske om det.

Vedlegg:

- 1) Høringsuttalelse – Den norske legeforening
- 2) Høringsuttalelse – Norsk lektorlag
- 3) Høringsuttalelse – Samfunnsøkonomenes forening
- 4) Høringsuttalelse – Siviløkonomene
- 5) Høringsuttalelse – Samfunnsviterne
- 6) Høringsuttalelse – Naturviterne

**DEN NORSKE
LEGEFORENING**

Akademikerne
Akersgt. 16
0158 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 08/643

Dato: 18.04.2008

Høringssvar - Innstillingen fra Stjernø-utvalget NOU 2008:3 Sett under ett

Det vises til e-post fra Akademikerne om høring fra Kunnskapsdepartementet vedrørende NOU 2008:3 "Sett under ett - Ny struktur i høyere utdanning". Høringen er også sendt direkte til Legeforeningen fra Kunnskapsdepartementet. Legeforeningen sender sitt høringssvar til Akademikerne med anmodning om at vår uttalelse blir lagt ved som vedlegg i sin helhet. Videre understrekes det at høringsuttalelsen vil bli behandlet i Legeforeningens sentralstyret 28.04.08, og det tas derfor forbehold om eventuelle endringer som kan komme her.

Legeforeningen har innhentet uttalelser fra relevante organisasjonsledd i saken og lagt disse til grunn for høringssvaret.

Legeforeningens vurdering:

Situasjonsbeskrivelse og forståelse av utviklingstrekk

Utvalgets behandling av det medisinske og helsefaglige feltet er ikke fullstendig, og berører ikke den brokete situasjonen innen i disse feltene der en rekke andre aktører enn universitet/høyskoler er involvert. Medisinsk utdanning og forskning foregår blant annet på universitetssykehus og helseforetak forøvrig, samt i allmennpraksisen. I tillegg skal leger igjennom et komplisert kurssystem og omfattende veiledningsgrupper. Utdanningen og forskning av annet helsepersonell foregår både ved de medisinske fakultetene og ved høyskolene. For en rekke av disse profesjonsutdanningene er helseforetak også viktige praksisarenaer. Ansvaret for at det drives medisinsk og helsefaglig forskning og undervisning i Norge er derfor ikke bare et universitetsanliggende, men også en lovpålagt oppgave for en rekke helseinstitusjoner. I tillegg kommer forskningen innen allmennmedisin, hvor det er i ferd med å bygges opp egne forskningsenheter knyttet til de medisinske fakultetene.

Samtidig har Stjernø-utvalget pekt på viktige utviklingstrekk. Det har skjedd en for stor spredning av forskningsressurser i Norge. Blant annet er det opprettet mange små høyskoler med helsefag, noe som går ut over kvaliteten på undervisning og påvirker produktiviteten i forskning. Dette skyldes i tillegg til de variabler utvalget har tatt med, at distriktspolitiske hensyn har gått på bekostning av faglige begrunnelser. Legeforeningen støtter opp under behovet for å styrke forskningen. Fordi medisinsk forskning er meget kostbar, bør forskningen sentreres. Medisinsk forskning bør samles på miljøer som har en høy vitenskapelig produksjon av meget god kvalitet og internasjonalt samarbeid.

Generelt om beskrivelse av hovedutfordringer

Legeforeningen er bekymret for at Stjernø-utvalget ikke har vurdert de spesielle utfordringene som medisinsk og helsefaglig utdanning står overfor. Utdanning av leger er både en profesjonsutdanning og en utdanning som med sterk akademisk forankring. Denne kombinasjonen utgjør en stor utfordring da legene rives mellom kravet om høy kvalitet i behandling av pasienter og nok tid til forskning - samtidig som at forskning igjen er basisen for god behandling. Helseforetakene og spesielt universitetssykehusene spiller en særlig rolle i utdanningsforløpet, og skal både være en viktig aktør innenfor utdanning/forskning og innenfor pasientbehandling. Dette kan by på en utfordring ifht å organisere og tilrettelegge for forskning og utdanning. Det er også en utfordring å ha gode samarbeidsrelasjoner mellom foretakene på den ene siden og universitet/høyskoler på den andre. Det kan være behov for å se på oppgavefordelingen mellom de to for å ivareta den lovpålagte oppgavene innen undervisning og forskning. Disse problemstillingene er utførlig omtalt i Legeforeningens forskningspolitiske dokument (2007). Den kompliserte medisinske utdannings- og forskningsstrukturen er også en utfordring da det kan være vanskelig å se samlet på hele utdanningsløpet.

Særskilt om noen av utvalgets foreslåtte tiltak

- Større regionale enheter gjennom sammenslåing av universiteter og høyskoler:

Legeforeningen er bekymret for at en sammenslåing som det skisseres i innstillingen kan føre til en marginalisering og nedprioritering av medisinsk og helsefaglig forskning og utdanning. Det er usikkert om de spesielle relasjonene mellom universiteter og helseforetak, spesielt universitetssykehus, vil bli ivaretatt i en slik sammenslåing. Det kan imidlertid være en fordel at helsefaglige profesjonsutdanninger og forskningsmiljøer knyttes tettere sammen og det er et klart ønske om tverrfaglig tilnærming og samarbeid, men dette må da skje i harmoni med bla. helseforetakenes behov. Før man eventuell gjennomfører en omfattende strukturendring, må de spesielle behovene innen det medisinske og helsefaglige området bli grundig analysert og drøftet. Man bør også utrede nærmere **både** fordeler **og** ulemper ved alternative forslag, som foreksempel å etablere rene helseuniversiteter i Norge. Det bør også legges vekt på fleksible strukturer med stor tilpasningsevne. Det er positivt at alle de forslag til organisering av høyere utdanning beholder medisinstudiet på universitetene.

- Fokus på statlig styring:

Fordi det medisinske feltet er såpass lite og spesielt sårbart, støttes tanken om statlig regulering for å sikre krav om kvalitet og et helhetlig og forskningsbasert utdanningsforløp. Samtidig må man som utvalget understreker unngå detaljstyring fra høyere nivåer. Institusjonene bør ha anledning til å finne sine egne veier innenfor visse rammer, og det bør etableres et system for korreksjon innenfor utdanning slik det finnes innenfor forskning. Videre vil vi understreke at dersom institusjonene skal ha en viss autonomi, må det sikres resurser nok til at denne blir reel. Legeforeningen støtter behovet for målrettet styrking av nasjonalt prioriterte forskningsområder. Samtidig er det viktig at små forskningsområder som ikke selv har resurser til å profileres seg også blir tatt vare på. Man bør komme frem til en ordning der små forskningsmiljøer søker samarbeid med sentrale og ressurssterke miljøer. Det savnes derfor fokus på incentiver som kan stimulere til økte samarbeid både nasjonalt og internasjonalt.

- Finansiering:

Den medisinske utdanning er dyr samtidig som det stilles sterke krav til kvalitet. Dette får en kostnadmessig effekt. Det trengs en finansiering som er tilpasset de krav om kvalitet vi ønsker både i grunnutdanningen, videre- og etterutdanning, samt forskning. Forslaget om å redusere de resultatbaserte elementene kan bety en redusert forskningsfinansiering for det medisinske miljøet. Statistikk viser at de medisinske miljøene står for en høy prosentandel av publikasjonspoengene ved de enkelte universitetene selv om de er relativt små. I tillegg utgjør medisinske doktorgrader en relativ høyprosent av total antall doktorgrader. En slik reduksjon kan eventuelt kompenseres hvis medisinsk forskning får større midler innenfor de strategiske forskningsbevilgningene Stjernø-utvalget foreslår å øke. Det er likevel viktig at finansieringssystemet ikke premierer kvantitet på bekostning av kvalitet i form av ”penger per hode” prinsipp. Dette vil kunne skape konkurranse mellom aktører som isteden burde samarbeide. Finansieringssystemet må videre være langsiktig for å skape kontinuitet. Som et ledd i målet om konsentrert satsning på forskning, bør man forhindre at forskningsmidlene blir spredd på for mange små prosjekter men heller stimulere til økt samarbeid med vitenskapelige miljøer med høy kvalitet.

- Satsning på sentre for fremragende forskning og sentre for fremragende undervisning:

Legeforeningen støtter forslaget, men peker på at det kan være problematisk å kombinere stor bredde i store regionale institusjoner med eliteforskning innen enkelte områder. Erfaringsmessig vil hensynet til bredde ofte gå ut over spissforskingsmiljøer. Det er derfor viktig at finansiering av slike sentre er god nok og spesielt øremerket.

- Etablering av forskerskoler:

Legeforeningen støtter generelt sett ideen om forskerskoler. Dette er i praksis gjennomført for en stor del av doktorgradsstudentene ved det medisinske fakultetene og universitetssykehusene, og det ville være bra om dette ble formalisert. Samtidig må etablering av forskerskoler ta hensyn til det spesielle behovet for å styrke akademisk medisin og det spesielle behovet for å kombinere forskerutdanningen med spesialisering. Når det gjelder de andre helsefagene, bør en vurdere nærmere om dette er like fruktbart da de er mindre og ofte mer fragmenterte. Man bør vurdere om det er all forskerutdanning som er tjente med å skje i store nettverk, tematiske områder eller andre fakultære eller tverrfakultære programmer. Man må passe på at dette ikke blir for byråkratisk og medfører lite målrettet undervisning. Samtidig må forskerskolene knytte tette kontakter med andre sterke internasjonale forskningsgrupper.

- Rekruttering og styrking av forskerutdanningen:

Det er et problem at antall leger som rekrutteres til forskningen går ned ifht andre profesjoner. Det er en utfordring å rekruttere og beholde norske og internasjonale talenter innen medisinsk forskning. Legeforeningen støtter således utvalgets sterke fokus på å styrke forskerutdanningen. Faktorer som lønn og forutsigbare forskningsbevilgning er nødvendig forutsetninger sammen med behovet for arbeidsro og reel innflytelse. Samtidig må ikke en styrket forskerinnsett bety reduksjon av kvalitet (se under). Det er også en utfordring for medisinen at forskningen implementeres, og det må derfor fokuseres på at forskere finner faste arbeidsplasser etter endt utdanning slik at de kan anvende forskningskunnskaper og fortsette som produktive forskere.

- Dimensjonering av studietilbud:

Utvalget foreslår i innstillingen at studentenes etterspørsel etter høyere utdanning skal være styrende for den samlede kapasiteten av studieplasser. Det er viktig at studenter gis mulighet for høyere utdanning, men man må samtidig ta hensyn til at antall studenter som tas inn står i forhold til kapasiteten i turnustjenesten og antallet spesialiseringsstillinger.

Behovet for kvalitet

Legeforeningen ønsker å understreke betydningen av kvalitet i den medisinske og helsefaglige profesjonen. Like viktig som optimal fordeling av studenter, er kvalitetssikring av studentene ved inntaket, kvaliteten på undervisningen og eksamensordningene, samt på doktorgrader. Man må utdanne personer som kan fungere godt i de stillingene de får etter endt utdanning. Det bør ikke være et mål å få flest mulige doktorgrader men best mulige doktorgrader. Dette innebærer at det bør være en kvalitetssikring i forbindelse med opptak til og gjennomføring av doktorgradsprogrammer.

Andre mangler i innstillingen

Generelt savnes et fokus på motivasjon og trivsel som faktorer for et vellykket utdanningssystem. Utredningen fokuserer på statens rolle, på institusjoner, på ledelse og på internasjonalt samarbeid, men glemmer de personene som skal utføre jobben og få det hele til å fungere. Det vil si studentene, lærerne og forskeren. Man må ikke ta deres motivasjon og arbeidsinnsats for gitt. En vesentlig faktor for opprettholdelse av motivasjon, er innflytelse over egen virksomhet og arbeidssituasjon. Studenter, lærere og forskere må også bli tatt hensyn til i utvikling av styre- og ledelsesstrukturer.

Videre savnes en større vekt på at norsk forskning må ha en sterkere internasjonal profil og hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre dette.

Med hilsen
Den norske legeforening

Sign
Terje Vigen
Generalsekretær

Sign
Bjarne Riis Strøm
Fagdirektør

Akademikerne
v/Ivar Munch Clausen

Oslo, 18. april 2008

NOU 2008:3 Sett under ett – Ny struktur i høyere utdanning (Stjernø) – høring

Vi viser til Akademikernes høring (e-post) av 11. februar 2008.

Samfunnsøkonomene deler Stjernø-utvalgets bekymring for en utvikling som fører til fragmentering med mange små forskningsmiljøer og ikke god nok kvalitet på forskningen.

Vi er videre opptatt av at studenter utdannet i Norge skal kunne være attraktive i et internasjonalt arbeidsmarked. I den sammenheng er det viktig at norske utdanningsinstitusjoner søker internasjonale akkrediteringer der dette er mulig.

Utvalget foreslår at universitetene og høyskolene selv fremmer forslag om hvilke andre institusjoner de naturlig hører sammen med og at regjeringen tar stilling til den endelige strukturen. Samfunnsøkonomene mener sammenslåinger ikke bør tvinges gjennom. I stedet bør finansieringsordningen utformes slik at man oppnår en hensiktsmessig institusjonsstruktur innenfor rammen av frivillighet.

Det er også mulig at noen utdanningssteder vil vurdere internasjonale fusjonspartnere som mer interessante og relevante enn andre norske institusjoner. Samfunnsøkonomene er positive til dette. Samfunnsøkonomene mener dog at det er helt avgjørende at vi beholder og bygger opp gode norske utdannings- og forskningsmiljøer, men vi tror internasjonalt samarbeid vil være en styrke og en forutsetning for det norske miljøet og ikke en trussel.

Etter at UMB, UiS og UiA endret status fra høyskole til universitet, har minst 8 høyskoler erklært ambisjon om gjøre det samme. Samlet vil dette bety at 20 – 25 nye doktorgrader opprettes. Dette vil medføre ytterligere fragmentering, små doktorgrader og små forskningsmiljøer. Universitetsbegrepet er dermed allerede i dag svekket i Norge, og vi vurderer det som svært usannsynlig at denne prosessen vil reverseres.

Vi mener videre at den nye gradsstrukturen har gjort sektorskillet høyskole/universitet lite relevant. Kvaliteten på en bachelor-utdanning vil ikke isolert sett avhenge av om den tilbys av en høyskole eller et universitet. Vi ser med bakgrunn i dette at en fjerning av skille mellom

høyskole og universitet er en naturlig utvikling, og at det er naturlig at Norge, i likhet med de fleste andre land, benytter universitet som et felles begrep for høyere utdanning, jf også European University Association.

Utvalget foreslår at det stilles større krav til forskerutdanningen, bl.a. ved at all forskning i fremtiden bør gis i forskerskoler. Samfunnsøkonomene støtter dette forslaget og ser dette som en mer hensiktsmessig måte å skille mellom institusjonene.

Vennlig hilsen
Samfunnsøkonomenes forening

Ragnar Ihle Bøhn

Generalsekretær

Høringsuttalelse fra Siviløkonomene

NOU 2008:3 – ”Sett under ett – Ny struktur i høyere utdanning”

1 Sammendrag

- **All norsk høyere utdanning** må ha fokus på å kvalifisere for et **internasjonalt arbeidsmarked** generelt, og i særlig grad det felles europeiske arbeidsmarked. Utviklingen av en fremtidig norsk utdanningspolitikk bør i større grad fokusere på de gode muligheter **Norge** har til å bli en **eksportør av høyere utdanning**.
- Det må stilles tydeligere krav til det enkelte fagmiljøs størrelse på det enkelte fagområde hvor det skal forskes og undervises. **For økonomisk-administrative fag anbefales det at det må være minst 30 personer med førstekompetanse for hvert studiested. Tilsvarende krav bør utformes for alle fagområder.** Vi mener det bør fokuseres på sammenslåing av fagmiljøer. Institusjonsstrukturen må deretter tilpasses fagmiljøene. **Fagmiljøets størrelse pr fag er viktig, institusjonsstørrelse er ikke like viktig.** Vi støtter etablering av forskerskoler.
- **De vitenskaplige høyskoler fungerer etter vår vurdering godt**, og bør ikke tvinges inn i nye strukturer. I den utstrekning Norges Handelshøyskole skal fusjonere med noen vil det være naturlig å se utenfor landets grenser. De vitenskaplige høyskolene bør få universitetsstatus hvis denne kategorien utgår.
- **Kravet til universitetsstatus kan reduseres til én doktorgrad.** Nye doktorgrader må da godkjennes av NOKUT. Siviløkonomene har ikke sett noen holdbar begrunnelse for kravet om 5000 studenter for å kunne få universitetsstatus og kan derfor ikke støtte dette.
- **Norge bør til enhver tid ha mange gradsstudenter i utlandet.** Svingninger i studentkull og studietilbøyelighet kan i noen grad løses ved at antallet utenlandsstudenter trappes opp ytterligere i perioder.
- Den nye gradsstrukturen legger i sin natur til rette for **livslang læring**. Hvorledes dette kan utnyttes må utredes videre.
- Den videre diskusjon om strukturen i norsk høyere utdanning må i større grad ta hensyn til **studentenes preferanser**.
- Det må fokuseres mer på **kvalitet i bachelorstudiene**. Det er på dette nivået grunnlaget for høy kvalitet i masterstudiene legges.
- En ny diskusjon om styringsstruktur i sektoren er ikke hensiktsmessig på det nåværende tidspunkt.

2 Innledning:

Siviløkonomene engasjerer seg betydelig i utviklingen av økonomi- og ledelsesstudier spesielt, og i høyere utdanning generelt, både på nasjonalt og internasjonalt plan. Siviløkonomene har derfor med interesse lest Stjernø-utvalgets rapport om ny struktur for høyere utdanning, NOU 2008:3. Etter vårt syn har utvalget fremlagt omfattende og interessante analyser. Vi støtter disse analyser på mange punkter. I vårt høringsvar tar vi i hovedsak ikke med alle de elementer som vi støtter, men konsentrerer oss om de elementer som vi mener trenger presiseringer, videre drøfting eller hvor vi er uenig.

For oss som økonomer er optimal ressursutnytting helt sentralt. Hver krone kanalisert til utdanning og forskning må utnyttes slik at den samlede nytteverdi for samfunnet blir høyest mulig.

Vi mener at de endringer som er gjort gjennom Kvalitetsreformen for å bedre høyere utdanning, i hovedsak er meget positive. Ved å ligge helt i spissen med gjennomføringen av Bologna-prosessen har Norge blitt synlig i det europeiske utdanningsmiljøet på en positiv måte. Konkurransen innen høyere utdanning er økende internasjonalt. Norsk utdanning må finne sin naturlige plass i dette konkurransebildet, og i denne sammenheng må det opprettholdes en betydelig grad av konkurranse mellom institusjonene, også på nasjonalt plan.

Siviløkonomene er av den oppfatning at det må satses på fremragende undervisning og fremragende forskning. Vi mener at undervisningselementet i høyere utdanning ofte blir forsømt.

All norsk utdanning må holde høy internasjonal standard, og enkelte utdanninger bør ha som ambisjon å finne sin plass blant de internasjonalt ledende. Norske utdanninger bør søke internasjonale anerkjente akkrediteringer på de fagområder hvor slike finnes.

3 Generelle betraktninger

3. 1 Mandatet

Siviløkonomene har studert utvalgets mandat og finner at dette har vært begrensende i forhold til behovet for nytenkning rundt strukturen i norsk høyere utdanning. Vi leser mandatet dit hen at det er en forutsetning at det desentraliserte utdanningssystem må opprettholdes.

3. 2 Upresist språk

Utvalgets skiftende bruk av begrepene studiested, avdeling og institusjon, særlig i forhold til debatt rundt hva som er kritisk masse (for eksempel 400 for en avdeling), mener vi gjør en del av budskapene uklare. Bruken av oppramsing ved størrelse på studiestedene, ved at 32 har færre enn 2000 studenter og 24 har færre enn 1500 (osv)¹ er et eksempel på et retorisk grep som lett kan villedes leseren. Den fragmenterte strukturen internt i universitets- og høyskoleinstitusjonene kunne med fordel blitt skissert og forklart tydeligere.

¹ Se kapittel 11, s. 115.

3.3 Utvalgets virkelighetsbeskrivelse

Utvalget har lagt fram en grundig analyse av sektoren og pekt på mange viktige utfordringer som man må sette søkelyset på i tiden som kommer. Imidlertid mener vi at ikke alle elementer i utvalgets virkelighetsbeskrivelse er korrekte og peker her spesielt på to forhold:

Nettverksmodellen

Utvalget mener at nettverksmodellen som ble forsøkt utviklet under Hernes ikke har fungert. Vi kan ikke se at dette er korrekt for de økonomisk-administrative fagene. Det er utviklet et betydelig nettverksapparat rundt NHH med FIBE-konferansen og arbeidet i NRØA som det mest synlige. Gjennom disse nettverkene overføres det betydelig kompetanse mellom institusjonene. Siviløkonomene støtter dette nettverksarbeidet fullt ut. Samtidig mener vi at nettverksarbeid *alene* ikke løser sektorens utfordringer.

Antall utenlandsstudenter

Utvalget hevder også at når en tidligere studerte i utlandet så var det på grunn av manglende kapasitet i Norge. Dette er en grov forenkling. Det er selvfølgelig riktig for mange, men det er viktig å ha med seg at i mange miljøer i Norge ble, og blir, utenlandsstudier og andre utenlandsopphold sett på som viktige deler av "utdannelsen og dannelsen". En rekke nordmenn har også søkt ut for å studere på de mest fremragende universiteter.

4 Siviløkonomenes anmerkninger

4.1 Attraktive kandidater for et internasjonalt arbeidsmarked

Norsk høyere utdanning må ha fokus på å skape attraktive kandidater for et internasjonalt arbeidsmarked. I så måte opplever Siviløkonomene utvalgets rapport å være for nasjonalt orientert. Spesielt må man ta inn over seg at det felleseuropeiske arbeidsmarkedet blir stadig mer reelt, og vi antar at en økende andel nordmenn vil arbeide utenfor Norge. Spredningen av multinasjonale selskaper, også norske, vil også bidra til at flere nordmenn i framtiden vil arbeide i internasjonale miljøer. Dette gjelder også innenfor landets grenser. Problemstillinger rundt det internasjonale arbeidsmarkedet bør derfor utredes bedre. Det må sikres at norsk høyere utdanning er relevant for dette markedet. Strukturendringer i utdanningssektoren må ha som mål å gjøre norsk utdanning mer internasjonalt rettet.

4.2 Endringer i akkrediteringskrav for studier

Siviløkonomene er opptatt av begrepet kritisk masse i høyere utdanning. Vi mener at kritisk masse først og fremst må knyttes til fagmiljøet på det enkelte fagområde, til antall studenter på det enkelte studium, og ikke til den enkelte institusjons størrelse. Det må stilles tydeligere krav til det enkelte fagmiljøets størrelse på fagområder hvor det skal forskes og undervises. En skjerpelse i forskriftene for standarder og kriterier for akkreditering av studier², der man presiserer konkrete *størrelseskrav til fagmiljøet* for at et studiested skal få akkreditert et studium innen et gitt fagområde, vil etter vår mening frembringe de ønskede strukturendringer i sektoren på en bedre måte, hovedsakelig ved at:

² Forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning (fastsatt av NOKUT 25.01.2006), som har hjemmel i Forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om høyskoler og universiteter (Kunnskapsdepartementet 08.09.2005)

- Fagmiljøer vil måtte fusjonere
- Kravene til kriterier for akkreditering av studier vil skape grunnleggende krav til både høyskoler og universitet. Kravet om doktorgrad i tillegg til oppfylling av skjerpede studieakkrediteringer vil skape grunnlaget for ny universitetsakkreditering.

Vi mener dette bør gjennomføres ved å fastsette konkrete krav til antall personer med førstekompetanse og antall professorer i forbindelse med akkreditering av studier. For økonomisk-administrative fag anbefaler vi at det må være minst 30 personer med førstekompetanse for hvert studiested, et tall som er i tråd med hva institusjonsakkrediteringen EQUIS³ for handelshøyskoler har satt som normtall for å kunne bli vurdert for akkreditering. Vi mener at slike normtall bør finnes for alle fagområder.

4.3 Fusjoner av fagmiljøer

Vi mener det bør fokuseres på sammenslåing av fagmiljøer. Institusjonsstrukturen må deretter tilpasses fagmiljøene. For å oppnå kritisk masse i fagmiljøene mener vi at de små fagmiljøene må slås sammen fysisk. Dette vil medføre at det ikke kan opprettholdes undervisning i alle fag ved alle høyskoler, men at spesialisering eller nedleggelser må tvinge seg frem. Vi tror det kan være mulig å oppnå mye ved at i alle fall de høyskolene som har en viss størrelse spesialisere seg i samråd med andre slik at tilsvarende studier legges ned hos naboen.⁴

4.4 Etablering av forskerskoler

Forskerutdanning er meget ressurskrevende både personalmessig og økonomisk. Optimal ressursutnytting på dette området krever samarbeid. Siviløkonomene støtter derfor etablering av forskerskoler, og vil fremheve det initiativ som er tatt fra NHH i samarbeid med NRØA for å etablere en forskerskole for de økonomisk-administrative fagområder

4.5 Vitenskaplige høyskoler

De vitenskaplige høyskoler fungerer etter vår vurdering godt og bør ikke tvinges inn i nye strukturer. Siviløkonomene kjenner naturlig nok i særlig grad NHH, som er en utdanningsinstitusjon som fungerer godt både i nasjonal og internasjonal sammenheng. NHH er medlem av to internasjonale nettverk⁵ og akkreditert i henhold til EQUIS-kriteriene, og har et ekstensivt samarbeid med ulike utenlandske institusjoner. Hvis denne institusjonen skulle legges inn under Universitetet i Bergen ville det kreve en grad av autonomi som det ikke finnes tradisjon for ved norske universiteter. Tap av autonomi vil sette NHH tilbake i sin internasjonale satsing, blant annet gjennom tap av EQUIS-akkreditering. Ut fra vår tanke om sammenslåing av fagmiljøer bør det imidlertid vurderes om det kan være hensiktsmessig å overføre andre økonomimiljøer i Bergen, for eksempel samfunnsøkonomimiljøet ved UiB, til NHH. I den utstrekning NHH skal fusjonere med noen vil det også, med bakgrunn i NHHs internasjonale satsing, være naturlig å se utenfor landets grenser.

Generelt mener vi at forholdet rundt de vitenskaplige høyskoler ikke er tilfredsstillende utredet av utvalget. De vitenskaplige høyskolene bør få universitetsstatus hvis denne kategorien utgår.

³ www.efmd.org/equis

⁴ Eksempel: I Trondheim finnes det tre miljøer innenfor økonomiske og administrative fag. Disse bør slås sammen. Hvilken institusjon de legges til er neste diskusjon, og det er ikke sikkert at all utdanning i en region bør samles i en institusjon.

⁵ PIM (Partnership in International Management) og CEMS (Community of European Management Schools)

4.6 Universitetsakkreditering

Vi ser ingen grunn til å opprettholde krav til doktorgrader på mange fagområder for å ha universitetsstatus og støtter derfor utvalgets forslag om at kravet kan reduseres til én doktorgrad. Kravet til fem mastergrader og fire doktorgrader er særnorsk, og vi kjenner ikke andre land som har dette kravet. Ved innføring av krav om én doktorgrad legger vi til grunn at NOKUT skal godkjenne hver enkelt av disse, uavhengig av hvilken institusjonstype som søker akkreditering. Vi mener at skjerpede kriterier for studieakkreditering vil gi gode grunnleggende krav både for høyskoler og universiteter. Andre tilleggskrav til universitetsakkreditering kan vurderes av Kunnskapsdepartementet dersom dette er nødvendig for å følge eventuelle internasjonale standardiseringer.

I forhold til utvalgets tilleggsforlag om at kravet til universitetsakkreditering skal være en institusjonsstørrelse på minst 5.000 studenter (målt i helårsekvivalenter)⁶ totalt sett, mener Siviløkonomene at dette er et svært dårlig kriterium. Siviløkonomene har heller ikke sett noen holdbar begrunnelse for dette kravet og kan derfor ikke støtte dette. Som vi pekte på overfor mener vi at kritisk masse først og fremst må knyttes til fagmiljøet på det enkelte fagområde.

4.7 Fra beskyttelse til eksport av utdanning

Siviløkonomene opplever det slik at utvalget omtaler mulige etableringer av utenlandske eller internasjonale utdanningsinstitusjoner med bekymring, da den blant annet omtaler de nåværende finansieringsordningene som ”en viss beskyttelse”⁷ mot dette. Siviløkonomene mener at dette er en feil tilnærming. Dersom det skulle skje at anerkjente internasjonale utdanninger kommer til Norge bør vi se på det som en mulighet.

Utviklingen av en fremtidig norsk utdanningspolitikk bør i større grad fokusere på de gode muligheter Norge har til å bli en *eksportør* av kompetanse. Her burde utvalget studert Handelshøyskolen BI sin satsing i Baltikum og Kina og vurdert om ikke offentlige norske utdanningsinstitusjoner kunne utvikle seg på en lignende måte.

Siviløkonomene vil presisere at høyere utdanning i dag har blitt en internasjonal handelsvare. Man kan like det eller ikke, men Norge må forholde seg til det. I dette bildet bør man i større grad diskutere hvilke muligheter Norge har i en slik utvikling og hva det betyr for utvikling av finansieringsmodeller og studieavgifter.

4.8 Utenlandske gradsstudenter

Norge er et lite land med en åpen økonomi. Det er av sentral betydning at mange nordmenn har god innsikt andre lands kulturer, næringsliv og politiske systemer. Norge bør derfor til enhver tid ha mange gradsstudenter i utlandet, og vi ser med bekymring på den negative utviklingen av antall gradsstudenter ute. Særlig bør det søkes mot fremragende utdanningsinstitusjoner, men vi mener at også at her må studentenes ønsker og preferanser legges til grunn. At høyere utdanning i utlandet skal betraktes som byttmiddel i samhandling eller som utenrikspolitisk instrument⁸, synes lite hensiktsmessig.

Siviløkonomene mener at svingninger i studietilbøyelighet og variabel størrelse på årskull kan løses gjennom variabelt kjøp av studieplasser ute.

⁶ Kap. 6.5 s. 66 og kap. 8.5 s. 96.

⁷ NOU 2008:3 Kap. 4, s. 27

⁸ NOU 2008:3, 17.1.1, s. 164

4.9 Større fokus på livslang læring

Siviløkonomene opplever at utvalget underbygger mange av sine prognoser for norsk høyere utdanning med utviklingen i aldersgruppen 20-24 år. Dette mener vi skaper begrensninger i forhold til beskrivelsen av fremtidsbildet for norsk høyere utdanning. Også i de kommende år vil vi oppleve store endringer i samfunnet som vil gjøre det nødvendig at folk skifter arbeids- og kompetanseområde. Den nye gradsstruktur legger i sin natur til rette for livslang læring ved å gjøre det lettere å dele opp studiet dersom man ønsker å gå ut i arbeid etter bachelorgraden og ta en mastergrad senere i livet. Siviløkonomene mener at et sterkere fokus på livslang læring og en grundig belysning av utviklingen for eldre studenter deltakelse i utdanningen, hadde skapt et bredere grunnlag for å vurdere framtidig etterspørsel etter høyere utdanning. Problemstillinger rundt livslang læring bør utredes videre.

4.10 Studentenes preferanser

Siviløkonomene mener at utvalget i for liten grad har søkt å se studietilbud og institusjonsstruktur fra studentenes ståsted. I en utredning om ny struktur for høyere utdanning hadde vi forventet at utvalget i større grad hadde begrunnet sine forslag med bakgrunn i hvilke strukturer som skaper studieprogresjon, læringsutbytte, studenttilfredshet og suksess i arbeidslivet, også basert på informasjon fra studentene selv. Vi mener at den videre diskusjon om strukturen i norsk høyere utdanning i større grad må ta hensyn til studentenes preferanser.

4.11 Større fokus på lavere grads studier

Siviløkonomene mener det må fokuseres mer på kvalitet i bachelorstudiene. Det er på dette nivået grunnlaget for høy kvalitet i masterstudiene legges. I hovedsak later det til at utvalget har fokusert sitt arbeid rundt utvikling av master- og doktorgradsstudier. Vi opplever også at sektoren som helhet har et for stort fokus på dette. Vi er enig med utvalget i synet på at de nåværende kriterier for universitetsakkreditering gjør at oppbygging av master- og forskningstilbud tar ressurser bort fra grunnutdanningene.⁹

4.12 Styring og ledelse av sektoren

Styringsstrukturen i høyere utdanning ble grundig diskutert i forbindelse med Kvalitetsreformen. Prinsipielt støtter Siviløkonomene et system med eksternt styreflertall og ansatt rektor. Vi finner det imidlertid lite hensiktsmessig å ta opp igjen denne debatten før det er høstet flere erfaringer med den valgfrihet som i dag finnes.

Oslo, 29. april 2008

Med vennlig hilsen Siviløkonomene

Turid E. Solvang
Konstituert administrerende direktør

Henning J. Lund
Fagsjef

⁹ NOU 2008:3 kap. 8, s. 93

Akademikerne

Oslo 18. april 2008

Samfunnsviternes innspill til Akademikernes høringsuttalelse til Stjernø-utvalgets rapport, NOU 2008:3 "Sett under ett"

Samfunnsviterne har følgende innspill til Akademikernes høringsuttalelse til NOU 2008:3 som i realiteten er en gjengivelse av Teknas innspill av 4. april 2008 da Samfunnsviterne støtter Teknas tilnærming i denne saken.

1. Virkelighetsbildet og fremtidsscenarier

Samfunnsviterne deler utvalgets uro for en utvikling som fører til at forskningsmiljøer blir små og smale, institusjonenes tilbud for like, og kvaliteten på studietilbud for lav. Samfunnsviterne stiller seg likevel undrende til at utvalgets flertall legger som premiss at det ikke lenger er et skille mellom universiteter og høyskoler. Samfunnsviterne mener også den forventede utviklingen som skisseres (Kap 5.3) er for dårlig fundert til å være et utgangspunkt for å skissere løsninger. Fremtidsbildet tar for eksempel ikke inn over seg de positive samarbeidsmønstrene som er i ferd med å utvikle seg under dagens system.

2. Institusjonsstruktur og rollefordeling mellom universiteter og høyskoler

Samfunnsviterne mener de foreslåtte strukturendringene med sammenslåing til store landsdelsuniversiteter (Prosess – og differensieringsmodellen Kap 6.5.) ikke svarer på utfordringene for høyere utdanning i Norge og stiller seg bak særmerknaden til Marianne Harg (Kap 23). Samfunnsviterne er redd strukturdiskusjonen kan bli en avsporing fra det som er de virkelige utfordringene for institusjonene: nemlig å sikre kvalitativt gode og relevante utdanninger og flere fremragende forskningsmiljøer. Istedenfor å etablere helt nye løsninger, bør det bygges videre på de strukturer som i dag finnes, men ut fra mål om at de ulike institusjonstypene har tydeligere rolle i det samlede universitets- og høyskolesystemet.

Det oppleves i dag som et problem at mange høyskoler ønsker å bli universiteter. Det er derfor viktig å etablere en politikk for tydeligere rolle- og arbeidsdeling som bygger på institusjonenes egenart.

Elementer til en tydelig rolledeling:

- Universitetenes primære oppgave er å gi utdanning på høyere grads nivå, sikre breddeforskning og forskning på høyt internasjonalt nivå.
- Hver høyskole bør utvikle en særpreget profil, med vekt på kortere profesjonsutdanninger med høy kvalitet.
- Flere høyskoler vil ha tilbud om noen master- og doktorgradsutdanninger der de har særlig kompetanse.
- Kontakten med lokalt arbeidsliv vil være spesielt viktig for å utvikle gode profesjonsutdanninger og relevant forskning ved høyskolene.

Det er behov for en bedre samordning av høyere utdanning i Norge for å sikre god utnyttelse av samfunnets ressurser. Samarbeid og eventuelt samorganisering mellom institusjoner må imidlertid skje på frivillig basis, og utgangspunktet bør være mulighet for faglige synergier.

Samfunnsviterne mener utredningen mangler analyser av og tiltak for samarbeid mellom universiteter og høyskoler på tvers av landegrenser. Vi ser antydninger til samarbeidsmønstre i Norden og Europa som er viktig både for å sikre gode og relevante utdanninger og for forskning. Samfunnsviterne mener det er viktig å legge til rette for at norske institusjoner og miljøer samarbeider med utenlandske kunnskapsmiljøer med topp internasjonalt nivå. Samarbeidsavtaler kan for eksempel omfatte utveksling av lærere og studenter og bruk av felles forskningsinfrastruktur. Vi håper den annonserte stortingsmeldingen om internasjonalisering vil ta opp problemstillinger omkring dette.

3. Finansierings- og styringssystem: langsiktig og mer strategisk

Samfunnsviterne deler utvalgets syn om behovet for en mer fremtidsrettet finansieringsordning enn det gjeldende historisk baserte systemet. Basisfinansiering bør baseres på faktiske kostnader, og den resultatbaserte delen av finansieringen bør reduseres og endre fokus til kvalitet fremfor kvantitet. Dagens tellesystem gjør fagområder med tunge eksperimentelle metoder, eller som involverer arbeid med levende individer, til tapere i konkurranse med fagområder med mer teoretiske metoder.

Samfunnsviterne mener dessuten at langsiktige avtaler mellom institusjon og myndigheter kombinert med strategiske midler både til forskning og undervisning kan bli et godt virkemiddel for strategisk og politisk styring av sektoren. Skal dette fungere må den avtalebaserte andelen av finansieringen være langsiktig og forutsigbar, og samtidig tilstrekkelig til både politisk styring av institusjonenes profil, og for å gi insentiver til samarbeid og arbeidsdeling. Et slikt system for finansiering bør baseres på profil, samarbeid, arbeidsdeling og strategi; og med krav til mål og resultater. Et viktig virkemiddel i en slik styringsmodell er at departementet utvikler en strategisk dialog med institusjonene der universitetenes og høyskolenes egne strategier blir balansert mot en nasjonal strategi for sektoren som helhet.

Samfunnsviterne mener at myndighetene bør legge opp til en grundig diskusjon rundt den langsiktige strategien for norsk høyere utdanning, og at en oppfølging av utvalgets utredning kan være en Nasjonal kunnskapsplan der både strategi for sektoren og finansiering av denne blir klargjort for en fireårsperiode. Institusjonene selv bør ha en klar medvirkning i utformingen av denne strategien. Målet med en felles og langsiktig kunnskapsplan er å etablere felles prioriteringer for ressursbruk som gir resultater i form av høy kvalitet i utdanning og forskning. Viktige elementer i en langsiktig kunnskapsplan er valg av finansieringsmodell, investeringer i utstyr og forskningsinfrastruktur og en bedre helhet i utdanningen fra barnehage til forskning, for eksempel når det gjelder realfagspolitikk.

Samfunnsviterne mener en slik strategisk plan også kan bidra til å styrke institusjonenes autonomi, noe Samfunnsviterne oppfatter var en av intensjonene med kvalitetsreformen, og som ikke er oppfylt. Ut i fra samme prinsipp mener Samfunnsviterne at institusjonene

også bør få styring over lønns- og personalutgiftene; dvs at den enkelte institusjon forhandler om alminnelige lønnsbestemmelser med de ansattes organisasjoner.

4. Sterke og gode forskningsmiljøer

Samfunnsviterne deler utvalgets analyse om at det er behov for å gjøre grep for å sikre fortsatt utvikling av gode norske forskningsmiljøer som kan konkurrere om forskere og forskningspartnere internasjonalt. Utvalget viser til at ordningen med forskerskoler bør utvikles for å sikre rekruttering og gode forskningsmiljøer rundt en stipendiat.

Samfunnsviterne støtter dette, og mener begrepet forskerskole bør konkretiseres mer enn det som fremgår i utvalgets innstilling. Samfunnsviterne mener at en forskerskole skal bidra med:

- En strukturert introduksjon til forskning og forskerrollen
- Sosialt nettverk og fellesskap innenfor et fagområde
- Kjennskap til tilgjengelig infrastruktur og arbeidsmetoder innenfor faget
- Faglige seminar og konferanser i regi av forskerskolen
- Oversikt over relevante eksterne seminarer og konferanser

Ellers vil Samfunnsviterne peke på at gode forskningsmiljøer vokser frem gjennom forutsigbar og gode rammebetingelser – både når det gjelder infrastruktur og lønns- og arbeidsvilkår. Samfunnsviterne forventer at den annonserte stortingsmeldingen om rekruttering til forskning adresserer problemstillinger knyttet til dette. Vi vil også peke på at det er behov for en nasjonal strategi for å bygge og drifte en nasjonal infrastruktur for forskning som legger til rette for samarbeid nasjonalt og internasjonalt.

Samfunnsviterne mener forskningssamarbeid best utvikles ved å ta i bruk nettverks- og finansieringsmodeller som både belønner og stimulerer samarbeid, både om prosjekter og publisering, og med belønning både for de enkelte forsker og for institusjonene. Videre kan gode og kompetente samarbeidsorgan for søknadsarbeid (ikke minst EU-søknader) og felles konsepter i forhold til informasjons- og hjelpesystemer til å administrere forskning bidra til å sikre en god utnyttelse av samfunnets samlede ressurser.

5. Gode utdanninger

Det er behov for virkemidler som gir incentiver for bedre undervisning. Samfunnsviterne støtter derfor forslaget om innføring av en ordning med Sentre for fremragende undervisning.

Vi vil samtidig understreke betydningen av rammene rundt forskning og den forskningsbaserte undervisningen. Spesielt for de eksperimentelle utdanningene er kvaliteten i undervisningen og forskningen avhengige av forskningsbetingelsene. For å nå målet om en heving av kvaliteten i høyere utdanning, vil en generell sikring av betingelsene til det vitenskapelige personalet ha en samlet større effekt enn opprettelser av ulike sentre for fremragenheter.

6. Tiltak for å sikre samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet

Det er viktig å organisere et utdanningssystem som svarer til samfunnets behov, og sikrer utdanning som kombinerer å være forskningsbasert og praksisnær for blant annet velferdstjenestene i kommunene. Høgskolene står nærmest til å ivareta en slik funksjon,

og reformene bør ikke svekke deres betydning i å utdanne profesjoner til velferdstjenestene og utdanningssektoren. Dette innebærer at vi må ha et utdanningssystem som bygger opp om samfunnets behov understøttet av forskning, og ikke et utdanningssystem som favoriserer "populære fag" etc.

Utvalget diskuterer i liten grad samarbeidsformer mellom utdanningssektoren og næringslivet. Tvert i mot mener Samfunnsviterne at flertallets forslag om strukturreform kan bidra til å minke samarbeid og forståelse mellom universitet/høyskole og arbeidslivet: De siste årene er utdanningsinstitusjonenes tilknytning til arbeidslivet forsterket ved at flere styremedlemmer har bakgrunn fra bedrifter og organisasjoner i regionalt arbeidsliv. Store institusjoner vil gi færre styrer med totalt færre eksterne representanter og derigjennom en smalere representasjon fra arbeidslivet. Dette er en uheldig utvikling – særlig med tanke på høyskolenes rolle som driver for regional utvikling. Samfunnsviterne vil ellers peke på at den tiltakende akademiseringen av høyskolene har åpenbare fordeler, men også noen ulemper, hvor den mest alvorlige er en fare for redusert praktisk relevans for regionalt næringsliv og offentlig virksomhet.

Ordningen Norwegian Centres of Expertise (NCE) har vist seg virkningsfull for utvikling av gode regionale nettverk der både næringsliv, kunnskapsinstitusjoner og offentlige myndigheter deltar. Dette er arenaer som i sterkere grad kan benyttes i utviklingen av kunnskapsinstitusjonenes faglige profil.

Samfunnsviterne mener at følgende tiltak vil bidra til å styrke samarbeidet mellom utdanning og arbeid:

- Likestille krav om relevant arbeidserfaring med krav til akademiske meritter når det gjelder tilsetting til de korte profesjonsutdanningene
- Forsterke NCE-ordningen for å bidra til å utvikle høyskolene faglige og regionale profil

Samfunnsviterne ønsker også virkemidler som stimulerer til økt bruk av representanter fra næringslivet både til undervisning og veiledning i høyere utdanning, og som gjør det enklere for studenter å søke relevant arbeidspraksis i feriene.

7. Styring og ledelse av institusjonene

Samfunnsviterne mener eksisterende lovverk for ledelse og styring av den enkelte institusjon gir grunnlag for gode styringsformer som er tilpasset den enkelte institusjon. Det er viktig at ledelsesfunksjonene ved universiteter og høyskoler videreutvikles og profesjonaliseres. Studenter og stipendiateres rettigheter er ikke berørt i utredningen. Dagens system for medvirkning må det hegnes om.

8. Forhold for ansatte - likestilling

Samfunnsviterne mener at enkle, effektive og konkrete tiltak for økt likestilling i høyere utdanning kan være:

- Bedring av lønnsvilkårene i sektoren generelt
- Utbygging av universitetsbarnehageplasser for vitenskapelig ansatte i nærhet til arbeidsplass

- Etablering av mentorordninger
- Etablering av en praksis der man ved ansettelsesvurderringer tar med i betraktning antall publikasjonsaktive år for å sikre at svangerskapspermisjon ikke virker negativt

Slike virkemidler vil også kunne stimulere en generell rekruttering til akademia, og har de fordelene at de i mange aspekter er mer kjønnsnøytrale enn tiltak som aktiv kjønnskvolterung.

Samfunnsviterne vil i denne sammenheng også minne om at bruk av midlertidig ansettelse både etter arbeidsmiljøloven og etter tjenestemannsloven er vurdert som en unntakssituasjon.

Vennlig hilsen

Knut Aarbakke
Leder av Samfunnsvitere

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo.

Deres ref: 200800545

Høring: NOU 2008:3 Sett under ett – ny struktur i høyere utdanning

Naturviterne viser til høringsbrev datert 28.01.2008 og vil avgi følgende høringsuttalelse til NOU 2008:3:

Man må også i framtiden sikre at høyere utdanning leverer både yrkesrettede studier og mer teoretisk orienterte studier med større grad av generell relevans og selvstendig akademisk arbeid.

Forskerutdanning og forskningens kvalitet må sikres gjennom gode og store nok forskningsmiljøer og tilstrekkelig med ressurser for å sikre rekruttering, beholde kompetanse og investere i utstyr.

Norge må sikres utdanning på alle viktige områder for næringsliv og samfunn. En sterkere grad av nasjonal strategisk styring vil være riktig for å sikre dette.

Det viktigste er ikke utdanningsinstitusjonens navn, men den faktiske kvaliteten på utdanningen, enten det er på bachelor, master eller doktorgradsnivå. Vi mener derfor at hovedutfordringen er å sikre kompetansen i forhold de krav samfunnet stiller. Dette innebærer at kvaliteten på uteksaminerte studenter må tilføre næringslivet konkurransekraft og det offentlige et redskap for å sikre effektive og gode tjenester.

Utfordringer

En fragmentert struktur med mange små institusjoner og fagmiljøer kan være en utfordring hvis det medfører at undervisningens kvalitet går ned pga av dårlig kompetanse blant de ansatte og høy ressursbruk på administrasjon. Det kan også være en utfordring hvis institusjonene blir for like og beveger seg mot hverandre for å konkurrere om studentene på et fåtall studier. Små, sterke fagmiljøer kan også bygge identitet, ha god kontakt med enkelt næringer eller samfunnsområder, redusere administrasjonen og spisse undervisningen mot et eller få fagområder og dermed gi høy kvalitet.

Vi ser en utvikling der høyskoler og universitet beveger seg mot hverandre på enkelte fagområder som utvalget beskriver i kap 5.4.2. Dette kan skyldes orientering mot studier som er populære for å sikre finansiering. Naturviterne

mener at arbeidsdelingen mellom institusjonene med fordel kunne bli bedre slik at man sikrer noen utdanningsretninger mot tilfeldige konjunktursvigninger og bedrer kvaliteten på populære breddeutdanninger. Spørsmålet om nasjonal styring er relevant i denne sammenheng.

Spredning av forskerutdanningen kan gå på bekostning av kvaliteten og man må sikre at man har store og gode nok fagmiljøer med god tilknytning til relevante næringer og kompetansemiljøer utenfor institusjonen både nasjonalt og internasjonalt.

Institusjonsstruktur

Norge har beveget seg fra en oppbyggingsfase med etablering av stadig flere høyskoler til en konsolidering gjennom oppretting av større enheter i hvert fylke. Hovedutfordringen når det gjelder struktur er å sikre gode nok studiemiljøer innen hvert fag og i hver landsdel. Det kan derfor være grunn til å slå sammen enkelte studieinstitusjoner inne landsdeler som har flere studier i beslektede fag. Man må samtidig sikre at landet har minst et levedyktig miljø i fag man ønsker Norge skal ha utdanning innen - se merknad om UMB.

Flercampusmodellen er som dermed ikke noe nytt i Norge. Hvor godt den fungerer kan nok variere. I enkelte tilfeller vil nok administrasjonen bli mer tungrodd, men en viss grad av samordning og effektivisering innen hvert fylke har nok vært.

Administrativt vil en kunne få en effektivisering gjennom å slå sammen flere institusjoner. Det kan også medføre økt ressursbruk gjennom reising mellom campusene og dårligere personelloppfølging pga av avstand. Det kan gi større utfordringer til å bygge identitet og merkevare som er viktig for markedsføring av studiet ovenfor studenter, næringsliv og samfunnet. Skal en flercampusmodell lykkes kreves det streng administrativ styring, enkelt byråkrati og god personaloppfølging. Nærmeste sjef må alltid være på samme arbeidsplass og ha de nødvendige fullmakter til å ta beslutning om arbeidssted, arbeidstid, arbeidsoppgaver og forhold som lønn og andre godtgjørelser.

Forskere har lang tradisjon med å holde kontakt over store avstander for å sikre eget faglig nettverk og dermed faglig utvikling. En flercampusmodell vil ikke endre på dette. Imidlertid innebærer det noe nytt fordi undervisnings- og forskningspersonale må forholde seg til miljøer på annen campus i samme fag med den målsetting å få bedre kvalitet i undervisning og forskning. Vi er redd dette blir vanskelig å forholde seg til. For samme fagområde vil det være naturlig å konsentrere innsatsen på et område faglig og geografisk. Vi tror det blir vanskelig å holde fagmiljøene skilt geografisk over tid og man vil derfor få en sentralisering av aktiviteten. Man jobber best når man sitter i samme hus og kan ha den daglige utvekslingen av ideer og arbeidshjelp kolleger imellom. Å ha alt på samme sted vil også være det beste for studentene i forhold til undervisning, oppgaveløsning og veiledning.

Vi tror derfor at flercampusmodellen på sikt vil gi sentralisering av fagområder som naturlig hører sammen. Det trenger ikke være feil, med vi tror det vil gi et tap i form av økt internadministrasjon og uklar identitet i en overgangsperiode som nok kan bli lang.

Regionale universitet, som enkelte har tolket flercampusmodellen til å være, har vi liten tro på. Det som må avgjøre institusjonenes struktur og innhold er behovene i næringslivet og samfunnet, og ikke geografisk tilknytning alene. Det blir derfor feil å foreslå et slik geografisk inndeling som utvalget har gjort.

Naturviterne mener at vitenskaplige og estetiske høyskoler skal kunne beholde autonomi som før. De er gode eksempler på at små fagmiljøer leverer høy kvalitet i form av forskning og undervisning.

Prosess- og differensieringsmodellen vil kunne gi bedre struktur på utdanningsinstitusjonene, men det fordrer strategisk styring nasjonalt og finansieringsmodeller som muliggjør en viss konsentrasjon av fagmiljøer og kanskje lavere studenttall uten at det reduserer ressurstilgangen. Man vil møte noen av de samme utfordringene som beskrevet for flercampusmodellen ovenfor. Noen studier skal kanskje bare være ett sted i landet slik at man får en tilstrekkelig stor masse av studenter og fagmiljø til å opprettholde kvaliteten over tid.

Studiestedets kvalitet og markedets (både privat og offentlig sektor inkludert) behov bør være avgjørende for om et studie skal eksistere – uavhengig av størrelse. Om man vil slå sammen eller samarbeide med andre studiesteder/universitet bør i stor grad være frivillig, men et strategisk nivå vil måtte gjøre sin vurdering om hva som er formålstjenlig, og staten kan gjennom et slikt strategisk organ gjøre det mer eller mindre gunstig å slå seg sammen/samarbeide gjennom økonomiske insentiver.

Variierende og til dels lav kvalitet på korte profesjonsutdanninger

Naturviterne mener det er alarmerende om kortere profesjonsutdanninger har få lav kvalitet. Særlig gjelder dette lærerutdanningen som jo er grunnlaget for videre opplæring og utdanning av nye kull. Vi er av den oppfatning at to faktorer er avgjørende: Kvaliteten på utdanningen må heves, først og fremst gjennom å stille strengere krav til progresjon og innhold i pensum, videre gjennom å heve kvaliteten på undervisningen. Høyskolesektoren lønner jo lektorer dårligst i forhold til lektorer i andre sektorer og har ellers ikke konkurransedyktige lønninger i forhold til næringsliv og privat forskning. Videre er vi av den oppfatning at allmennlæreren må avskaffes og man må en sterkere fordypning i noen få fag slik at lærere igjen kan hevdes å være fremragende innen sitt fagfelt. Slik er det ikke i dag.

Lite utadrettede institusjoner

Naturviterne mener man i større grad en før, kan tillate og oppmuntre til større kontakt mellom næringer/samfunnet og studieinstitusjonene – også på den finansielle siden.

Til nå har institusjonene i for liten grad vært i kontakt med markedene, særlig de private. Dette skyldes til en viss grad finansieringsmodellen og til en viss grad frykten for at forskning og undervisning ikke lenger skal være uavhengig, - og en kombinasjon av disse. Andre land har gode erfaringer med delfinansiering av studier fra andre kilder en statlige bevilgninger og det må kunne brukes i Norge også – i kombinasjon med tradisjonell finansiering. Åpenhet om hva som er støtte til undervisning og faglig samarbeid, og hva som er mer forretningsrelatert forskning og utvikling, bør gjøre det lett å kunne skille f.eks. oppdragsforskning med større eller mindre grad av forretningshemmeligheter fra uavhengig støtte på generell basis eller til utvalgte fagområder av strategisk betydning for denne utdanningsinstitusjonen.

Større og bedre kontakt mellom utdanningsinstitusjonene og det markedet de skal betjene, enten det er offentlig eller privat, må anses å være en faktor som kan bidra til å heve kvaliteten og relevansen på undervisning og forskning.

Nasjonal styring – institusjonell autonomi

Utvalget mener nasjonal strategisk styring mangler. Det er naturviterne enig i. Det er i dag tilfeldige konjunktursvingninger og moteretninger som avgjør søkningen på ulike studier. Ingen tar nasjonale vurderinger om hva som er et minstenivå innen enkelte fagretninger og hva landet trenger på lang sikt.

Man må gjøre en avveining i forhold til institusjonell autonomi. Forskningen og dermed den faglige utviklingen må ha en viss frihet, men må også rette seg etter samfunnets behov på kort og lang sikt.

Vår mening er at akademisk frihet, i ytterste form frihet til å forske på det en vil, bidrar til langsiktig utvikling fordi man opprettholder aktivitet på områder som ikke til enhver tid er populære eller nyttige, men som på lang sikt er viktige fordi de legger grunnlaget for fagets utvikling. De oppfattes som kortsiktig "ulønnsomme" mer er langsiktig lønnsomme.

Staten må påta seg en rolle som bestiller både innen forskning og undervisning. Dette kan gjøres med spesielle pottar i NFR systemet, øremerking av midler til utdanningsinstitusjonene og gjennom strategisk styring av studietilbudet. Det siste særlig på områder som er viktige for Norge på lang sikt, men som kan være offer for tilfeldige konjunktur- eller motesvingninger.

Finansieringen av institusjonene må dermed ha en større andel frie midler enn i dag, samtidig som den langsiktige, strategiske styringen økes noe.

Små studiesteder, små og utsatte fag

I kapittel 11 og 12 tar utvalget opp disse problemstillingene. Som det tidligere har kommet fram i vår uttale mener Naturviterne at et statlig strategisk nivå må ta ansvar for at små fag og kanskje dermed små studiesteder opprettholdes. Som eksempel kan nevnes UMB – Universitetet for Miljø og Biovitenskap på ÅS, tidligere Norges Landbrukshøyskole. Fra å være et studiested med klart tilknytning til primærproduksjon og naturforvaltning, har man nå beveget seg mot en høyskolemodell som nærmer seg en gjennomsnittlig høyskole med vekt på tekniske, økonomiske og administrative fag. Det er i dag kun tre studieretninger som regnes som landbruk. Om ikke søkningen til disse går vesentlig opp vil Norge om få år mangle landbruksfaglig utdanning på universitetsnivå. Det er alarmerende. Hvordan kan vi ta gode beslutninger som skal gjelde mange år fram i tid når vi ikke utdanner mastergrader innen emnet? På sikt vil også forskningen på disse områdene reduseres i omfang og kvalitet. Norge bør ha universitetsutdanning innen jord- skogbruk og naturforvaltning. Skal utfordringene innen klima, mat, energi og miljø løses må vi ha forskning og undervising tilpasset norske forhold og norske arealer. Det er ikke like lett å importere utenlandske akademikere som ikke har kjennskap til norske naturforhold og i tillegg får dårligere lønnsbetingelser.

Fremragende undervising

Naturviterne støtter utvalgets vurdering av undervising og de forslag de fremmer på felte fremragende undervising. God undervising er i dag undervurdert i forhold til avlønning og personalets merittering. God undervising bør sidestilles med god forskning.

Naturviterne bidrar gjerne med utdypinger eller spesifiseringer til vår uttale.

Mangfold

Med vennlig hilsen

Finn Roar Bruun
Leder Naturviterne